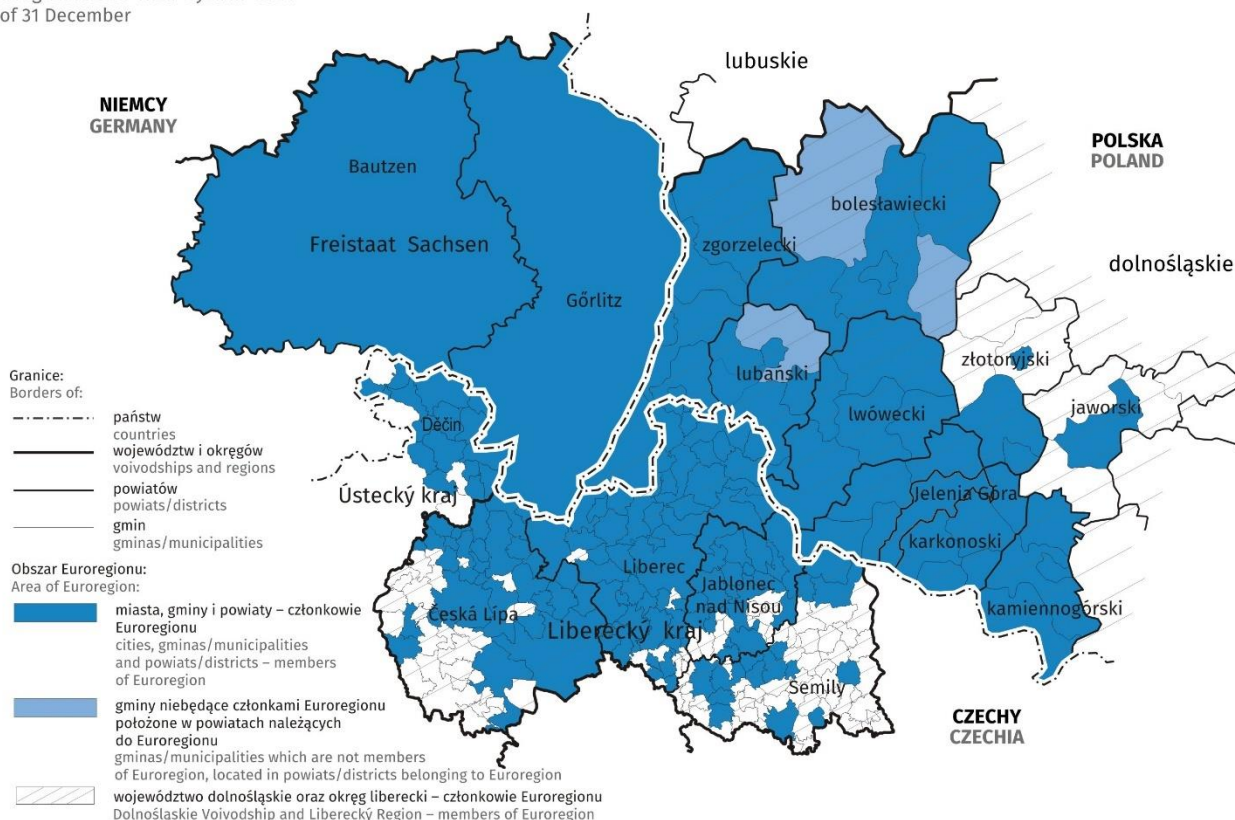

Sprawozdanie z działalności EUROREGIONU NYSA za rok 2024

Euroregion Neisse-Nisa-Nysa w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Euroregion Neisse-Nisa-Nysa in 2024
As of 31 December

Euroregion Nysa (stowarzyszenie) stanowi polską część trójstronnej, polsko-niemiecko-czeskiej wspólnoty - trzech krajowych stowarzyszeń - działających na obszarze trzech graniczących ze sobą państw.

Podstawowym celem stowarzyszenia Euroregion Nysa (PL) jest działalność na rzecz rozwoju społecznego, gospodarczego i stałej poprawy warunków życia mieszkańców euroregionu.

Cele euroregionalne realizowane są z uwzględnieniem specyfiki położenia regionu w obszarze styku granic Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Czeskiej, Republiki Federalnej Niemiec oraz szans, jakie to położenie stwarza dla wszystkich trzech stron.

1. Szczegółowymi celami Euroregionu Nysa są m.in:

- a) współpraca z krajowymi i międzynarodowymi organizacjami pozarządowymi,
- b) działanie na rzecz rozwoju i wzajemnego dostosowania systemów infrastruktury technicznej i społeczno-usługowej o charakterze ponadgranicznym,
- c) działanie na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijanie kontaktów i współpracy między społeczeństwami,
- d) dążenie do zwiększenia potencjału gospodarczego regionu przy zachowaniu zasad i rygorów ekologicznych,
- e) rozszerzanie i pogłębianie międzynarodowej współpracy młodzieży,
- f) rozwój turystyki i przejść granicznych,
- g) upowszechnianie nauki i oświaty, upowszechnianie kultury fizycznej i sportu, upowszechnianie kultury, sztuki oraz ochrona tradycji i dóbr kultury,
- h) zarządzanie środkami pomocowymi, pozyskiwanie innych środków budżetowych i pozabudżetowych.

2. Euroregion Nysa realizuje swoje cele w szczególności przez:

- a) współdziałanie z czeskimi i niemieckimi podmiotami komunalnymi w ramach trójstronnego Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa,
- b) harmonizowanie działalności komunalnej w zakresie programowania rozwoju gmin poprzez koordynację prac właściwych jednostek i służb wszystkich trzech krajów,
- c) tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi bezpośrednich kontaktów osobistych pomiędzy mieszkańcami trzech sąsiadujących krajów,
- d) dążenie do usuwania przeszkód wynikających z faktu istnienia granic państwowych,
- e) wspieranie wzajemnego poznania oraz ścisłego współdziałania Polaków, Niemców i Czechów,
- f) wspieranie inicjatyw oświatowych, kulturalnych,
- g) podejmowanie działań dla rozwoju sportu, turystyki i rekreacji,
- h) podejmowanie działań na rzecz rozwoju świadomości ekologicznej i ochrony środowiska,
- i) współpracę z organizacjami pozarządowymi, administracją rządową i jednostkami samorządu terytorialnego.

Euroregion Neisse-Nisa-Nysa

1. Trójstronna Rada Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa

Radę Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa tworzy 30 przedstawicieli stron narodowych (po 10 z każdej ze stron). W 2024 roku posiedzenie Rady Euroregionu zostało zorganizowane przez stronę niemiecką w dniu 20 grudnia, w Görlitz.

2. Prezydium Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa

W skład Prezydium Euroregionu wchodzi:

ze strony polskiej	- Piotr Roman
	- od 20.06.2024 Jerzy Łuźniak
ze strony niemieckiej	- Stephan Meyer
ze strony czeskiej	- Martin Půta

W 2024 roku odbyły się dwa posiedzenia Prezydium:

- w dniu 28 marca organizowane przez stronę polską w Świeradowie Zdroju,
- w dniu 5 września na Zamku Grabštejn wraz z Galą Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa organizowane przez stronę czeską.

Tematem posiedzeń Prezydium / Rady Euroregionu są bieżące sprawy pogranicza polsko-czesko-niemieckiego. Każdorazowo omawiane są zagadnienia związane z realizacją programów Interreg Fundusze Małych Projektów Polska – Saksonia, Czechy-Polska, Saksonia-Czechy, jak również FMP Turów. Poruszane tematy dotyczą także ewentualnych zmian zasad wdrażania tych programów, projektów własnych, zmian strukturalnych.

3. Sekretariat Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa

Sekretariat Euroregionu Nysa w składzie: Dyrektor -Tomasz Śliwa (PL), Dyrektor - Markus Köhler (D) i Dyrektor - Ondřej Havlíček (CZ) spotykał się w 2024 r. regularnie, średnio przynajmniej 1 raz w miesiącu. Niektóre spotkania odbywały się online.

Na spotkaniach omawiano sprawy dotyczące bieżącej działalności Euroregionu, w szczególności funkcjonowania i zarządzania funduszami przez Euroregiony, koordynacji aktywności grup roboczych oraz inicjatyw podmiotów zrzeszonych w ERN.

Sekretariat organizuje posiedzenia trójstronnych organów ERN: Prezydium, Rady ERN, jak również Komitetów Sterujących FMP i FMP Turów.

Sekretariat koordynuje wybrane działania członków Euroregionu i wydarzenia, a także organizuje i uczestniczy w posiedzeniach grup roboczych.

Euroregion Nysa (PL)

Podmioty stowarzyszone w Euroregionie Nysa

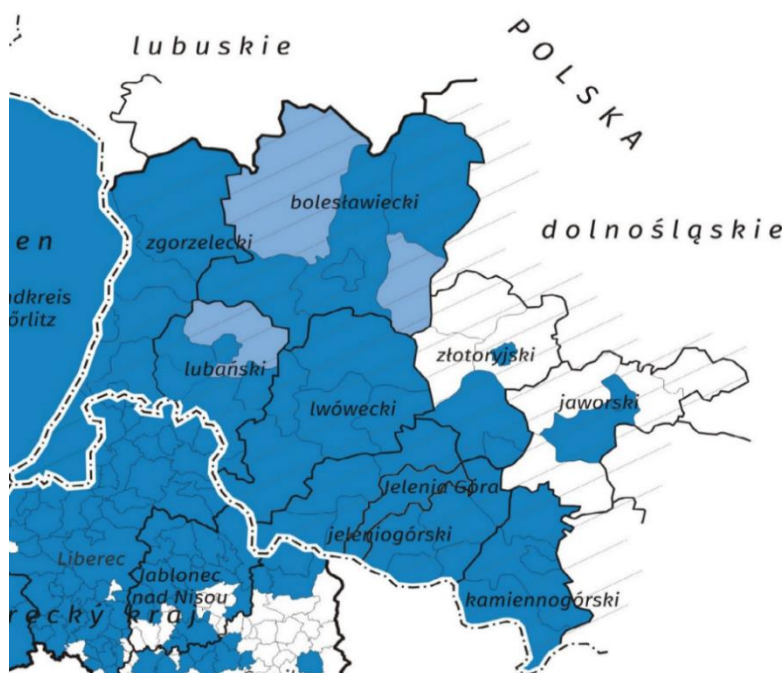
Na koniec roku 2024 liczba członków Euroregionu Nysa wynosiła 48. W skład Euroregionu Nysa wchodziło 41 gmin, 6 powiatów i 1 województwo.

Gminy:

Bogatynia, Bolesławiec m., Bolesławiec gm., Gromadka, Gryfów Śl., Janowice Wielkie, Jawor, Jelenia Góra, Jeżów Sudecki, Kamienna Góra m., Kamienna Góra gm., Karpacz, Kowary, Leśna, Lubań, Lubawka, Lubomierz, Lwówek Śląski, Marciszów, Mirsk, Mysłakowice, Nowogrodziec, Olszyna, Paszowice, Piechowice, Pieńsk, Platerówka, Podgórzyn, Siekierczyn, Stara Kamienica, Sulików, Szklarska Poręba, Świeradów Zdrój, Świerzawa, Węgliniec, Wleń, Wojcieszów, Zawidów, Zgorzelec m., Zgorzelec gm., Złotoryja m.

Powiaty: Bolesławiecki, Karkonoski, Kamiennogórski, Lubański, Lwówecki, Zgorzelecki.

Województwo Dolnośląskie.

1. Konferencja Krajowa Euroregionu Nysa

Najwyższą władzą Euroregionu Nysa jest Konferencja Krajowa; ma ona charakter przedstawicielski oraz stanowiący.

XLVI Konferencja Krajowa obradowała w dniu 20 czerwca 2024 r. w Karpaczu.

Na posiedzeniu podjęto następujące kwestie:

- przyjęto i zatwierdzono sprawozdania z działalności oraz finansowe,
- przyjęto plan finansowy na rok 2024,
- udzielono absolutorium Konwentowi,

- przeprowadzono wybory Członków Konwentu oraz nowego Prezydenta i Wiceprezydentów oraz Skarbnika Euroregionu Nysa,
- przeprowadzono wybory do Komisji Rewizyjnej,
- przyjęto sprawozdanie z działalności Grup Roboczych,
- określono najważniejsze zadania Stowarzyszenia na 2024 r.,
- omówiono zasady wdrażania programów FMP Interreg 2021-2027 oraz FMP Turów.

XLVI Konferencja Krajowa 20 czerwca 2024 – Wybór nowych władz Euroregionu Nysa

2. Konwent Euroregionu Nysa

Konwent jest organem wykonawczym i zarządzającym stowarzyszenia, składa się z dziesięciu osób. W skład Konwentu wchodzi:

- a) Prezydent jako jego przewodniczący,
- b) dwóch Wiceprezydentów,
- c) Skarbnik,
- d) Członkowie.

Prezydent organizuje i kieruje pracą Konwentu oraz reprezentuje stowarzyszenie na zewnątrz.

Konwent Euroregionu Nysa w IX kadencji tworzą:

Jerzy Łuźniak - Prezydent

Piotr Roman - Wiceprezydent

Rafał Gronicz - Wiceprezydent

Edward Dudek - Skarbnik

Członkowie:

Edyta Wilczacka

Daniel Koko

Grzegorz Wieczorek

Krzysztof Wiśniewski

Zbigniew Zjawin

Artur Zych

Do statutowych zadań Konwentu należy m.in.:

- a) koordynacja działań stowarzyszenia i wszystkich jego jednostek organizacyjnych,
- b) opracowywanie rocznych planów finansowych i ich zmian,
- c) sporządzanie rocznych bilansów i sprawozdań finansowych,
- d) sporządzanie rocznych i końcowych sprawozdań ze swojej działalności,
- e) nawiązywanie stosunku pracy z dyrektorem i głównym księgowym.

Konwent w roku 2024 obradował 5 razy - w dniach 16 maja, 19 czerwca w VIII Kadencji, oraz 20 czerwca, 5 lipca i 30 września w IX Kadencji.

Konwent zajmował się zagadnieniami i problemami Euroregionu Nysa, w tym m.in.:

- nadzorem nad gospodarką finansową Euroregionu Nysa,
- monitorowaniem procesu wdrażania funduszy pomocowych w Euroregionie Nysa oraz zmian w systemie zarządzania,
- przygotowaniem posiedzeń Prezydium oraz Konferencji Krajowej,
- bieżącymi sprawami organizacyjnymi.

II Posiedzenie Konwentu IX Kadencji 5 lipca 2024 r., Ratusz Jeleniogórski.

3. Komisja Rewizyjna Euroregionu Nysa

Komisja Rewizyjna jest organem kontroli Euroregionu Nysa. Zadaniem Komisji Rewizyjnej jest prowadzenie merytorycznej i formalnej kontroli działalności finansowej Euroregionu i wszystkich jego jednostek organizacyjnych. Komisja Rewizyjna bada również:

- a) przestrzeganie statutu oraz wydanych na jego podstawie regulaminów,
- b) realizację uchwał organów stowarzyszenia,
- c) poprawność prowadzenia całej dokumentacji stowarzyszenia i wszystkich jego jednostek organizacyjnych.

Na Konferencji Krajowej 20 czerwca wybrano nowych członków Komisji Rewizyjnej Euroregionu Nysa:

- Wojciech Poczynek
- Tomasz Gabrysiak
- Szymon Surmacz

4. Trójstronne dziedziny priorytetowe

W zakresie działalności trójstronnej w poprzednich latach opracowano Strategię Euroregionu Nisse-Nisa-Nysa na lata 2021-2027. Przyjęto w niej priorytetowe dziedziny tematyczne, na bazie których realizowano działalność Euroregionu. Wskazane dziedziny priorytetowe to:

- Komunikacja
- Gospodarka i turystyka
- Ochrona środowiska i klimatu, energetyka
- Zarządzanie kryzysowe
- Kultura, edukacja i wiedza
- Wspieranie współpracy transgranicznej

Działalność trójstronna opiera się na aktywności *Grup roboczych* w ramach podanych wyżej dziedzin.

5. Grupy Robocze Euroregionu Nysa

W 2024 roku ramach wskazanych w p. 4 dziedzin priorytetowych funkcjonowało (formalnie) 17 Grup Roboczych. Część z nich nie podjęła aktywności w 2024 roku. Wybrane działania aktywnych Grup Roboczych wskazano poniżej.

W 2024 r. strona polska wykazała dużą aktywność dla tworzenia odpowiedniego klimatu spotkań ekspertów. Zrealizowano projekt własny związany ze spotkaniami w sferze polityki społecznej oraz ochrony środowiska (4 seminaria / wizyty studyjne), ponadto złożony i zatwierdzony został kolejny projekt własny (Aktywne pogranicze etap 1), dzięki któremu możliwe będzie wsparcie ok. 12 spotkań grup roboczych w 2025 roku.

KOMUNIKACJA DROGOWA

Jesienią 2024 r. Grupa podjęła inicjatywę aktualizacji priorytetów drogowych poprzez konsultacje z samorządami. W okresie od września do grudnia prowadzono bardzo intensywne działania konsultacyjne ze wszystkimi członkami ERN, które doprowadziły do plenarnego spotkania Grupy Roboczej w Jeleniej Górze 10 grudnia. Przyjęto główne założenia do priorytetów oraz ich zestawienie w postaci projektu uchwały dla Konferencji Krajowej ERN. Do połowy stycznia 2025 r. uzupełniano listę priorytetów. Przeprowadzono również ustalenia ze stroną czeską i stroną niemiecką w zakresie rozszerzenia prac nad priorytetami drogowymi na cały obszar Euroregionu Nysa. W roku 2025 prace będą kontynuowane (20 lutego 2025 r. odbyło się pierwsze spotkanie trójstronne w tej kwestii).

KOMUNIKACJA KOLEJOWA

27 lutego 2025 r. odbyło się pierwsze posiedzenie trójstronne Grupy w zakresie priorytetów kolejowych ERN.

TURYSTYKA / TURYSTYKA ROWEROWA

W ramach pracy Grupy połączono starania z Grupą Turystyka w zakresie wypracowania stanowiska dotyczącego kwestii nieuznawania przez Wspólny Sekretariat Interreg CZ-PL kosztów zw. z budową / modernizacją ścieżek rowerowych na drogach publicznych w terenach górskich i cennych przyrodniczo. Odniesiono się do istniejących szlaków drogowych i konieczności budowy nowej infrastruktury rowerowej w Karkonoszach ale również na innych obszarach.

CZYSTA NYSA

12 września 2024 r. odbyła się w Libercu konferencja „Nysa-rzeka, która nas łączy”. Głównym organizatorem był Kraj Liberecki. Konferencja trójstronna poświęcona była aspektom historycznym zw. z Nysą Łużycką, kwestiom bezpieczeństwa (kilka dni później miała miejsce powódź, która głównie dotknęła stronę polską) oraz promocję wartości rekreacyjnych i turystycznych rzeki.

OCHRONA SANITARNA (ZDROWIE PUBLICZNE)

W szeroko pojętej ochronie sanitarnej w roku 2024 ujęto zagadnienia weterynaryjne. W dniu 16.07.2024 r. odbyło się spotkanie online w zakresie tematyki zwierząt domowych. Na spotkaniu 18.11.2024 r. w Goerlitz omówiono potencjalne płaszczyzny współpracy oraz zagadnienia związane ze skutkami powodzi.

BIBLIOTEKI

- styczeń – czerwiec: koordynacja działań związanych z Międzynarodowym Konkursem Plastycznym dla Dzieci i Młodzieży „Duch Gór i jego przyjaciele z trzech krajów”, promocja konkursu w Polsce, Czechach i Niemczech. 28 maja odbyły się obrady międzynarodowego

jury. Uroczyste wręczenie nagród odbyło się 15 czerwca w Książnicy Karkonoskiej, wystawa była prezentowana do 23 sierpnia.

- luty: wystawa Zaostřeno na Jizerky, przygotowana przez Fundację Ivana Dejmla w Libercu, wystawa prezentowana była w Książnicy Karkonoskiej przy ul. Bankowej 27.
- 7 marca – spotkanie grupy roboczej Eurex Biblioteki w Bibliotece w Zittau, podczas którego ustalono plan pracy na 2025 rok i podsumowano rok 2024.
- Marzec - październik – Konferencja bibliotekarzy Euroregionu Nysa. Działalność bibliotek poza budynkiem, złożono wnioski do biura Euroregionu Nysa, który otrzymał dotację, konferencja odbyła się 21 października w Lubaniu (50 uczestników).
- 21 października odbyła się Konferencja Bibliotekarzy Euroregionu Nysa. Działalność bibliotek poza budynkiem. Została ona zorganizowana w Lubaniu przez Jeleniogórskie Centrum Informacji i Edukacji Regionalnej Książnicę Karkonoską i Kultur - und Weiterbildungsgesellschaft mbH w Löbau, jako efekt wieloletniej współpracy polskich, niemieckich i czeskich bibliotekarzy, którzy spotykają się regularnie, tworząc Grupę Roboczą EUREX- Biblioteki w ramach Euroregionu Nysa. Stronę polską zaprezentowały biblioteki w Lubaniu, Jeleniej Górze, Kowarach, Bogatyni i Zgorzelcu. W konferencji wzięło udział 35 bibliotekarzy oraz zaproszeni goście – łącznie 50 osób, pokazano 12 prezentacji. Materiały pokonferencyjne zostały opublikowane w Jeleniogórskiej Bibliotece Cyfrowej.
- 26 kwietnia – wyjazd do Wojewódzkiej Naukowej Biblioteki w Libercu z wystawą Dariusza Godawy „Wymazane z krajobrazu” – promocja wydarzenia w lokalnych mediach,
- 21 sierpnia – spotkanie z Tomaszem Zarodem z wydawnictwa Książkowe Klimaty w sprawie organizacji spotkania autorskiego z Jaroslavem Rudišem.

OCHRONA ZABYTEKÓW

Działania Grupy koncentrowały się na problemie deficytu fachowego wykonawstwa renowacyjno-konserwatorskiego na poziomie rzemiosła. Temat ten ma charakter priorytetowy.

W roku sprawozdawczym plenarnych spotkań Grupy nie było. Jej działalność przebiegała w formie indywidualnych kontaktów jej członków, zwłaszcza zespołu zadaniowego. Dotyczyły one głównie programu planowanej specjalistycznej konferencji pn. "RZEMIOSŁO - KONSERWACJA ZABYTEKÓW - NAUKA ZAWODU".

Ważnym wydarzeniem był udział członków Grupy w przygotowaniu i przeprowadzeniu m.in. przez Dolnośląski Oddział Stowarzyszenia Konserwatorów Zabytków konferencji z cyklu EuCuComm (European Culture Commonwealth) na temat "Górne Łużyce: dziedzictwo kulturowe, religijne i architektoniczne". Odbyła się ona w dniach 17-19.09.2024 r. w Bautzen. W jej trzecim dniu odbył się prowadzony przez Grupę panel dyskusyjny dot. priorytetowych projektów euroregionalnej GR "Ochrona Zabytków", dofinansowany przez Euroregion Nysa.

6. Promocja

W zakresie promocji działań Euroregionu Nysa informacje umieszczano na bieżąco na Facebooku oraz stronie internetowej Euroregionu.

7. Biuro ERN

W Biurze Euroregionu Nysa w Jeleniej Górze na koniec 2024 roku zatrudnionych było 8 osób.

Do zadań Biura należało w minionym okresie m.in.:

- obsługa kontaktów trójstronnych, przygotowywanie spotkań statutowych organów Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa (Prezydium, Rada Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa, Sekretariat) i przygotowywanie tematów i materiałów z tym związanych,
- obsługa działalności organów statutowych Euroregionu Nysa (Konferencji Krajowej, Konwentu, Komisji Rewizyjnej, Grup Roboczych),
- koordynowanie i realizacja Funduszu Małych Projektów Interreg Polska – Saksonia,
- koordynacja i realizacja projektów w ramach Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży,
- koordynacja działań dot. FMP Turów,
- przygotowanie projektów własnych Euroregionu,
- organizacja kolejnej edycji Konkursu „Uczę się bezpiecznie żyć”.

Koordynowanie i realizacja Funduszu Małych Projektów Interreg Czechy-Polska jest realizowane od 2023 roku przez Euroregion Nisa w Libercu. Euroregion Nisa zatrudnia po stronie polskiej 3 osoby, które prowadzą konsultacje w biurze Euroregionu Nysa w Jeleniej Górze.

8. EUWT „NOVUM”

Euroregion uczestniczył w bieżących pracach Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej „NOVUM”. Przedstawiciele Euroregionu Nysa wzięli udział w posiedzeniu Rady Nadzorczej (09.05.2024 r.) oraz Zgromadzeniu Ogólnym (20.06.2024 r. i 20.08.2024 r.).

EUWT NOVUM zostało utworzone w 2015 roku w celu intensyfikacji, ułatwiania i upowszechniania polsko-czeskiej współpracy transgranicznej na rzecz wzmocnienia spójności ekonomicznej i społecznej obszaru działania Ugrupowania. Dla osiągnięcia powyższego celu Ugrupowanie realizuje m.in. następujące zadania z zakresu:

- rozwoju współpracy, zdolności oraz wspólnego wykorzystywania zasobów ludzkich infrastruktury, w szczególności w sektorach takich jak turystyka, kultura, edukacja i ochrona zdrowia, a także na potrzeby badań i rozwoju technologii,
- wspierania i poprawy wspólnej ochrony zasobów naturalnych i kulturowych i wspólnego zarządzania nimi, jak również zapobieganie zagrożeniom naturalnym i technologicznym,
- wspierania przedsiębiorczości, w szczególności rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, turystyki, kultury oraz handlu transgranicznego,
- wspierania i propagowanie badań, rozwoju technologicznego i innowacji,

- wspierania i propagowanie skutecznej i spójnej współpracy transgranicznej, w tym współpracy prawnej i administracyjnej,
- propagowania integracji transgranicznych rynków pracy,
- propagowania lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia, równości płci i równości szans, szkoleń i integracji społecznej,
- umożliwienie tworzenia, wnioskowania i realizacji projektów w ramach wspólnie opracowywanej strategii rozwoju.

Założycielami i członkami Ugrupowania są:

- Województwo Dolnośląskie,
- Euroregion Nysa,
- Euroregion Nisa,
- Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Glacensis,
- Kraj Liberecki,
- Kraj Kralowohradecki,
- Kraj Pardubicki,
- Kraj Ołomuniecki,
- Euroregion Pogranicza Czech, Moraw i Ziemi Kłodzkiej – Euroregion Glacensis.

Siedziba statutowa EUWT NOVUM znajduje się w Jeleniej Górze przy ul. 1 Maja 27.

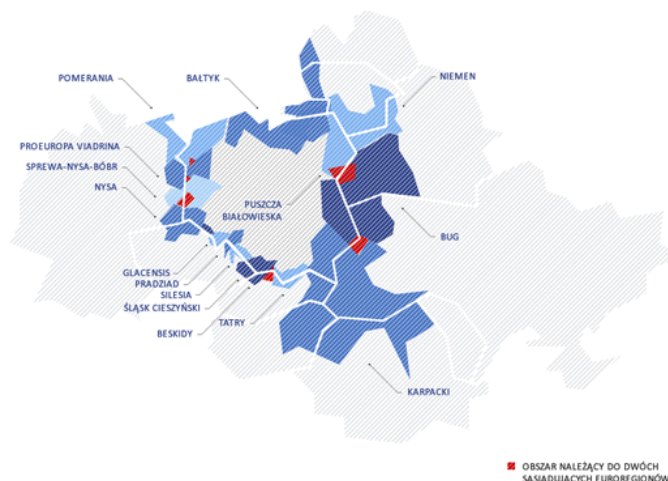
9. Federacja Euroregionów Rzeczypospolitej Polskiej

W skład Federacji Euroregionów Rzeczypospolitej Polskiej wchodzi 15 polskich euroregionów tj.:

- Stowarzyszenie Gmin RP Euroregion Bałtyk
- Euroregion Beskidy
- Euroregion Bug
- Euroregion Glacensis
- Euroregion Karpacki
- Stowarzyszenie Euroregion Niemen
- Euroregion Nysa
- Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Pomerania
- Euroregion Pradziad
- Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Pro Europa Viadrina
- Euroregion Silesia
- Euroregion Sprewa-Nysa-Bóbr
- Euroregion Śląsk Cieszyński
- Euroregion „Tatry”
- Euroregion Roztocze

18 czerwca 2024 r. odbyło się Walne Zebranie Delegatów FERP odbyło się w formule on-line.

W dniach 25-27 września 2024 r. na terenie Euroregionu Śląsk Cieszyński odbyło się Forum Polskich Regionów Granicznych z bogatym programem wizyt studyjnych („dobre praktyki”) i konferencją nt. perspektyw współpracy transgranicznej.

Źródło mapki: Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza”

10. Stowarzyszenie Europejskich Regionów Granicznych [SERG/AGEG]

Euroregion Nysa jest członkiem SERG, które działa na rzecz inicjowania, wspierania i koordynowania współpracy między regionami przygranicznymi w Europie.

SERG wzmacnia współpracę transgraniczną n.in. poprzez:

- wypełnianie misji polegającej na reprezentowaniu interesów członków SERG i promowaniu wymiany między interesariuszami;
- wspieranie członków poprzez swoje usługi;
- organizowanie wydarzeń, takich jak konferencje i warsztaty, w celu umożliwienia budowania potencjału i wzajemnego uczenia się;
- promowanie inicjatyw i podnoszenie świadomości na temat współpracy transgranicznej;
- realizacji projektów mających na celu pomoc interesariuszom i promowanie najlepszych praktyk współpracy;
- informowanie interesariuszy za pośrednictwem newsletterów SERG i mediów społecznościowych.

W 2024 r. SERG realizowało m.in. projekt pn.: AEBC VIII Cross Border School dot. najnowszych badań i trendów dotyczących współpracy transgranicznej. AEBC Cross-Border School odbywa się corocznie, zazwyczaj jesienią, jako wydarzenie poprzedzające doroczną konferencję SERG, w trakcie którego naukowcy i praktycy dyskutują ze swoją publicznością na temat wartości dodanej współpracy transgranicznej na tle bieżącej sytuacji politycznej na szczeblu lokalnym i globalnym.

W 2024 roku posiedzenie prezydium SERG, Zgromadzenie Ogólne i doroczna konferencja, odbyły się w Trysil - Norwegia, Innlandet County (NO), w terminie od 23 do 26 października 2024 r. na

zaproszenie Regionu Värmland i Rady Hrabstwa Innlandet. Ze strony Euroregionu Nysa wzięli w niej udział: Zbigniew Kulik – przedstawiciel Euroregionu Nysa, wiceprezydent SERG oraz Edward Dudek – skarbnik ERN Nysa w Jeleniej Górze.

W czasie Zgromadzenia Ogólnego SERG Zbigniew Kulik został ponownie wybrany na Wiceprezydenta SERG (3-letnia kadencja), a dotychczasowy Prezydent SERG Karl-Heinz Lambert z Belgii pełnił swoją funkcję do końca 2024 roku. Zgromadzenie Ogólne SERG podjęło też ważną rezolucję dotyczącą stosowania kontroli granicznych jako środka ostatecznego w Unii Europejskiej. Stowarzyszenie Europejskich Regionów Granicznych (SERG) - sieć ponad 100 regionów granicznych i euroregionów w całej Europie, zobowiązuje się do reprezentowania interesów regionów granicznych i opowiadania się za konstruktywnym dialogiem między państwami członkowskimi w celu zacieśnienia współpracy.:

- mając świadomość, że w regionach przygranicznych żyje około 150 milionów ludzi, co stanowi 30% populacji Europy;
- mając świadomość znaczenia Układu z Schengen, który stanowi podstawę swobodnego przepływu osób i towarów w Unii Europejskiej, co stanowi podstawową wartość Unii;
- przypominając, że Układ z Schengen wyraźnie stanowi, iż kontrole graniczne powinny być stosowane wyłącznie jako środek ostateczny;
- zauważając, że w odpowiedzi na kwestie imigracji i bezpieczeństwa wpływowe kraje niedawno przywróciły kontrole graniczne i kwestionariusze dotyczące danych osobowych, choć środki te wydają się być raczej reakcją polityczną niż skutecznym rozwiązaniem;
- zauważając, że istnieją skuteczne alternatywy dla kontroli granicznych;
- uznając, że mieszkańcy regionów przygranicznych doświadczają znacznych utrudnień spowodowanych tymi kontrolami, w tym opóźnień, niekorzystnych warunków ekonomicznych i zmniejszenia spójności społecznej;
- podkreślając, że otwarte granice są niezbędne dla rozwoju regionów przygranicznych i wzmocnienia integracji europejskiej.

Dlatego SERG:

- Potwierdza swoje poparcie dla swobodnego przepływu osób i towarów jako podstawy integracji i współpracy europejskiej.
- Apeluje o powściągliwość w stosowaniu kontroli granicznych, które powinny być stosowane wyłącznie w ostateczności, zgodnie z Układem z Schengen.
- Podkreśla, że kontrole graniczne nie powinny stać się środkiem inflacyjnym i że wielokrotne wdrażanie tych kontroli przez różne główne państwa członkowskie stanowi niebezpieczny precedens, który może skłonić inne kraje do pójdęcia w jego ślady.
- Oświadcza, że obecna tendencja do stosowania kontroli granicznych poważnie utrudnia integrację i współpracę w regionach przygranicznych oraz negatywnie wpływa na codzienne życie obywateli na tych obszarach.
- Wzywa Unię Europejską i jej państwa członkowskie do stosowania kontroli granicznych wyłącznie w oparciu o obiektywne kryteria, ze szczególnym naciskiem na utrzymanie strefy Schengen i współpracy transgranicznej.
- Opowiada się za wzmocnieniem współpracy transgranicznej i koordynacji między krajami w celu rozwiązania problemów takich jak nielegalna imigracja, bez konieczności wprowadzania wielokrotnych kontroli granicznych.

SERG postanowiło szeroko rozpowszechnić tę rezolucję w Unii Europejskiej oraz wśród odpowiednich instytucji europejskich, podkreślając znaczenie jednolitego podejścia europejskiego i ochrony regionów przygranicznych przed negatywnymi skutkami częstych kontroli granicznych. Ta rezolucja została przyjęta jednogłośnie przez Zgromadzenie Ogólne Stowarzyszenia Europejskich Regionów Granicznych (SERG) w Trysil w dniu 24 października 2024 r.

Doroczna Konferencja SERG 2024 odbyła się w 5 sesjach:

Sesja 1: Bezpieczeństwo i współpraca;

Sesja 2: Współpraca i bezpieczeństwo w praktyce;

Sesja 3: Komitety graniczne krajów nordyckich – przeszłość, teraźniejszość i przyszłość;

Sesja 4: Przyszłość Europejskiej Współpracy Terytorialnej;

Sesja 5: Budowanie bezpieczeństwa i odporności w europejskich regionach granicznych.

Na zakończenie odbyła się wizyta studyjna w Skandynawskim Porcie Lotniczym Górskim położonego na terytorium Szwecji.

11. Programy / fundusze pomocowe w Euroregionie Nysa

Fundusz Małych Projektów Polska – Saksonia 2021-2027

Euroregion Nysa w Jeleniej Górze we współpracy z Euroregionem Neisse e. V. w Zittau realizuje projekt Fundusz Małych Projektów Polska – Saksonia 2021-2027 (FMP) w ramach Programu Współpracy Interreg Polska – Saksonia 2021-2027.

Celem FMP jest wzmocnienie i intensyfikacja współpracy podmiotów i społeczności w sferze kulturowej, społecznej i obywatelskiej oraz redukcja barier w tym zakresie na rzecz rozwoju pogranicza przy wykorzystaniu istniejących więzi.

W ramach FMP dofinansowane są projekty realizowane w takich dziedzinach jak: transport, gospodarka i turystyka, środowisko, klimat i energia, zarządzanie ryzykiem, zdrowie i bezpieczeństwo, kultura, sport, edukacja i wiedza, współpraca instytucji i mieszkańców, obejmujące działania, które przyczyniają się do wzmocnienia i intensyfikacji współpracy transgranicznej.

Łączny koszt projektu realizowanego w ramach FMP nie może przekroczyć 100.000 EUR. Wysokość dofinansowania ze środków EFRR wynosi maksymalnie 80% wydatków kwalifikowalnych, nie więcej jednak niż 30.000 EUR i nie mniej niż 3.000 EUR.

Obszar wsparcia obejmuje:

powiaty: bolesławiecki, jaworski, karkonoski, kamiennogórski, lubański, lwówecki, zgorzelecki, złotoryjski, żarski, miasto Jelenia Góra oraz powiaty: Görlitz i Bautzen.

Szczegółowe informacje o FMP znajdują się na stronie internetowej www.euroregion-nysa.pl.

Euroregion Nysa jest jedynym beneficjentem w projekcie FMP, dlatego na nim spoczywa ciężar realizacji (zarządzania), a przede wszystkim odpowiedzialność za prawidłowość realizacji zadań. FMP jako projekt składa się z dwóch zadań: 1. Zarządzanie projektem FMP i 2. Realizacja małych projektów.

Zadanie 1 – Zarządzanie projektem FMP w roku 2024 polegało na realizacji działań takich jak:

1. **Administrowanie projektem** – bieżące czynności, m.in. sporządzenie częściowych wniosków o płatność, opracowywanie formularzy niezbędnych w realizacji projektów, prace na wprowadzeniem zmian w Podręczniku FMP, współpraca z kontrolerami (kontrola KK na miejscu 22.02.2024, 24.05.2024, 23.08.2024), spotkanie robocze z Kontrolerem Krajowym i Instytucją Zarządzającą (18.03.2024).
2. **Przeprowadzenie naborów projektów** - w roku 2024 przeprowadzono trzy nabory wniosków projektowych, w których wpłynęło 58 wniosków (w tym 41 PL i 17 SN) na łączną kwotę wnioskowaną ze środków EFRR w wysokości 1.237.865,24 EUR.
3. **Ocena formalna i merytoryczna projektów** - przeprowadzana była przez pracowników sekretariatu FMP według kryteriów oceny zawartych w Podręczniku FMP. W jej wyniku 2 projekty uzyskały ocenę negatywną pod względem formalnym. Pozostałe zostały ocenione pozytywnie. Trzy projekty nie były ocenione, wnioskodawcy wycofali je w trakcie oceny.
4. **Przygotowanie i przeprowadzanie posiedzeń Komitetu Sterującego FMP** - w roku 2024 odbyły się cztery posiedzenia Komitetu Sterującego FMP (16.01.2024 – dla projektów złożonych w 2023 r., 25.04.2024, 06.08.2024 i 10.12.2024), w trakcie których zatwierdzono 54 projekty na łączną kwotę ze środków EFRR 1.010.107,84 EUR (w tym 761.254,72 EUR dla polskich wnioskodawców i 248.853,12 EUR dla niemieckich).
5. **Monitorowanie realizacji projektów** - dla monitorowania projektów sekretariat FMP prowadzi bazę projektów, w której na bieżąco sprawdzany jest stan realizacji projektów. Do końca roku 2024 zakończonych zostało 17 projektów (11 PL i 6 SN), dla których wypłacono refundację w wysokości 266.853,39 EUR (w tym 184.374,28 dla projektów PL i 82.479,11 dla projektów SN).
6. **Przedsięwzięcia informacyjno-promocyjne** – ogłoszenia o naborach i bieżące informacje o realizacji FMP publikowane są na stronach internetowych ERN i ERN e.V.; sekretariat FMP udziela informacji i prowadzi konsultacje (telefoniczne, mailowe i bezpośrednie). W roku 2024 zrealizowano 14 informacyjnych akcji mailingowych. Zrealizowano 2 szkolenia online dla początkujących wnioskodawców: 24.09.2024 dla polskich wnioskodawców i 25.09.2024 dla niemieckich oraz 2 szkolenia dotyczące rozliczania projektów w Zittau (21.11.2024 i 05.12.2024).

Fot. archiwum ERN – 2. KS 16.01.2024 r. i 3. KS 06.08.2024 r. w Łagowie

Zadanie 2 - Realizacja małych projektów:

Stan: od początku realizacji FMP do 01.04.2025

liczba zatwierdzonych projektów		zatwierdzone środki EUR		liczba wypłaconych projektów		wypłacone środki EUR		pozostałe środki EUR
PL	SN	PL	SN	PL	SN	PL	SN	3 469 892,16
38	16	761 254,72	248 853,12	18	13	342 454,81	184.296,75	
razem		razem		razem		razem		
54		1 010 107,84		31		526.751,56		

Wykaz projektów zatwierdzonych do dofinansowania przez Komitet Sterujący FMP:

Stan: od początku realizacji FMP do 01.04.2025

lp	tytuł projektu	nazwa wnioskodawcy	nazwa partnera projektowego	kwota dofinansowania ze środków EFRR
1	Polsko- niemieckie dni spotkań „Odkrywczy przyrody	DPFA-Regenbogen-Grundschule Görlitz	DPFA Europrymus Sp. z o. o. Zgorzelec	7 344,29
2	Liga Rocka – Polsko – Niemieckie Spotkania Muzyczne	Jeleniogórskie Centrum Kultury Jelenia Góra	Steinhaus e.V. Bautzen	25 416,55
3	Wspólnie poznajcie niemiecko-polskie tradycje bożonarodzeniowe	Gemeinde Spreetal,	Gmina Jasień	15 088,66
4	"Magazyn Trójstyk" – poznajmy się na pograniczu	Stowarzyszenie Media Lokalne, Bogatynia	Meetingpoint Memory Messiaen e.V., Görlitz	22 822,87
5	Poznaj pogranicze polsko-niemieckie – rodzinne wycieczki	Fundacja Kuźnia, ul. Zgorzelec	Kulturverein Rietschen e.V., Rietschen	25 956,45
6	Lato z Telemannem 2024 /	Gmina Żary o statusie miejskim	Grosse Kreisstadt Weisswasser	19 560,80
7	Polsko-niemieckie pogranicze w retrospekcjach 2D i 3D	Fundacja Kuźnia, ul. Zgorzelec	Kulturverein Rietschen e.V., Rietschen	27 131,83
8	Cmentarz - obszar historyczno-kulturowy i jego przyszłe turystyczne wykorzystanie na pograniczu polsko-niemieckim	Fundacja Natura Polska, Żary	Güsa e.V., Görlitz	28 399,75
9	Niemiecko – Polski Turniej Tenisa Stołowego 2024	SV Kubschütz - Abteilung Tischtennis, Baschütz	Akademia Tenisa Stołowego Wang Lutynia, Księginice	6 859,44
10	30 lat klubu seniora Kraftwerk Boxberg i 15 lat współpracy polsko-niemieckiej	Seniorenverband Bergbau und Energie e.V., Peitz	Żarski Dom Kultury, Żary	8 249,89
11	Turystyka w transgranicznym geoparku UNESCO Łuk Mużakowa – historia i nowe wyzwania	Fundacja Natura Polska, Żary	Förderverein Lausitzer Findlingspark Nochten e.V., Boxberg	28 654,65
12	Poznajemy produkty regionalne na niemiecko-polskim pograniczu	Fundacja Natura Polska, Żary	Güsa e.V., Görlitz	28 317,17
13	Wspólne sadzenie przyszłości! Zachowanie 200 rzadkich odmian drzew owocowych w Euroregionie Nysa w celu promowania bioróżnorodności	Oberlausitz-Stiftung, Görlitz	Fundacja Ekologiczna Zielona Akcja, Legnica	21 603,82
14	Transgraniczny Dzień Aktywnej Rodziny/	Gmina Miejska Lubań	KulturBrücken Görlitz e.V.	8 467,56
15	Drogi do szkła i granitu - tradycje rzemieślnicze Gmin Piechowice i Demitz-Thumitz	Gmina Miejska Piechowice	Gemeinde Demitz-Thumitz	17 480,74
16	Polsko – niemiecka sztafeta od wieży do wieży	Gmina Żary o statusie miejskim	Grosse Kreisstadt Weisswasser	18 197,08
17	10 lat doświadczeń dla współpracy sektora NGO na polsko-saksońskim pograniczu	Fundacja Natura Polska, Żary	Güsa e.V., Görlitz	29 257,45
18	Polskie i niemieckie dzieci i młodzież wspólnie uczą się pływać	Stiftung Internationales Begegnungszentrum St. Marienthal	Fundacja Natura Polska, Żary	26 247,22
19	Wspinaczka i autoratownictwo – wspólne działania transgraniczne ratowników górskich	Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Zakopane	Deutsches Rotes Kreuz Kreisverband Zittau e.V. Bergwacht, Zittau	28 113,28

20	Soundsystem Street Festival 2024	Gmina Miejska Zgorzelec	Second Attempt e.V., Görlitz	29 051,30
21	Transgraniczny turniej piłkarski	Dolnośląski Związek Piłki Nożnej, Wrocław	Ostritzer Ballspiel Club e.V., Ostritz	10 228,89
22	Obraz i słowo. Doświadczenie tożsamości kulturowej poprzez sztukę	Muzeum Miejskie Dom Gerharta Hauptmanna, Jelenia Góra	Landratsamt Bautzen	12 145,65
23	Artyści pogranicza polsko-niemieckiego	Fundacja Kuźnia, Zgorzelec	Gemeinde Rietschen	21 677,92
24	Interkulturowy Festiwal Folkowy	Powiat Bolesławiecki	Lankreis Bautzen	13 430,08
25	Polsko-niemieckie spotkanie rycerskie pod wieżą głodową Baltazar	Gmina Przewóz	Gemeinde Krauschwitz	6 940,79
26	Polsko-niemieckie zawody sportowo-pożarnicze	Gmina Przewóz	Gemeinde Krauschwitz	4 605,85
27	ART_CAMP. Polsko-niemieckie warsztaty artystyczne	Osiedlowy Dom Kultury, Jelenia Góra	Landesvereinigung Kulturelle Kinder- und Jugendbildung Sachsen e.V., Leipzig	29 964,76
28	Między młotem a ptasim piórem: niemiecko-polska zmiana perspektywy	Vereinigung der Ziergeflügel- und Exotenzüchter e.V. Weißwasser	Towarzystwo Przyjaciół Żagania, Żagań	27 270,48
29	Rowerowe Łużyce	Zgorzelecka Grupa Rowerowa THCPromil, Zgorzelec	CaTeeDrale e.V., Goerlitz	20 226,74
30	"Małe talenty całkiem duże" - niemiecko-polski festiwal dziecięcych talentów	Gemeinde Spreetal	Gmina Jasień	5 605,20
31	Bezpieczne pogranicze – transgraniczna współpraca służb granicznych Polski i Niemiec	Nadodrzański Oddział Straży Granicznej, Krosno Odrzańskie	Bundespolizeidirektion Pirna	23 221,61
32	Hipotermia i ewakuacja - wspólne działania transgranicznych ratowników górskich	Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Zakopane	Deutsches Rotes Kreuz Kreisverband Zittau e.V. Bergwacht, Zittau	29 661,15
33	Ratownictwo lawinowe - wspólne działania transgranicznych ratowników górskich	Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Zakopane	Deutsches Rotes Kreuz Kreisverband Zittau e.V. Bergwacht, Zittau	29 874,83
34	Spotkania w Vierkirchen	Gemeinde Vierkirchen	Gmina Jeżów Sudecki	5 890,75
35	Działalność bibliotek poza budynkiem. Konferencja bibliotekarzy Euroregionu Nysa	Jeleniogórskie Centrum Informacji i Edukacji Regionalnej Książnica Karkonoska, Jelenia Góra	Kultur und Weiterbildungsgesellschaft mbH, Löbau	6 371,34
36	Ty i ja i my razem	Stadt Bad Muskau	Zespół Szkół Publicznych, Łęknica	4 052,60
37	Niemiecko-Polska podróż do muzyki	Stiftung "Kinder brauchen Musik", Regionalbüro Sachsen, Görlitz	DPFA Europrymus Sp. z o.o., Zgorzelec	20 091,42
38	Transgraniczny CYRKUS dla GörlitzZgorzelca	KulturBrücken Görlitz e.V., Görlitz	Fundacja INGO, Zgorzelec	19 966,17
39	Drzewa Europa-Miasta Zgorzelec/Görlitz: Wspólna Ścieżka Przyrody	Fundacja Kuźnia, Zgorzelec	Förderverein Kulturstadt Görlitz-Zgorzelec e.V.,	22 926,46
40	Polsko-niemieckie święto wieńca i chleba	Gmina Przewóz	Gemeinde Krauschwitz	8 388,93

41	Boehme łączy GörlitzZgorzelec	ideenfluß e.V.,	Muzeum Łużyckie, Zgorzelec	17 080,76
42	Polsko-Niemieckie zawody sportowo-pożarnicze Gminy Pieńsk i Gminy Neisseaue	Gmina Pieńsk	Gemeinde Neisseaue	4 544,66
43	Tamowanie masywnych krwotoków – wspólne działania transgraniczne ratowników	Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe	Deutsches Rotes Kreuz Kreisverband Zittau e.V. Bergwacht, Zittau	23 526,94
44	Transgraniczny Turniej Piłkarski 2025	Dolnośląski Związek Piłki Nożnej, Wrocław	Ostritzer Ballspiel Club e.V., Ostritz	19 682,26
45	Niemiecko-Polski Turniej Tenisa Stołowego 2025	SV Kubschütz - Abteilung Tischtennis, Baschütz	Akademia Tenisa Stołowego Wang Lutynia, Księginice	8 143,54
46	Wspinaczka i autoratownictwo w skałach piaskowcowych – wspólne działania transgraniczne ratowników górskich	Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Zakopane	Deutsches Rotes Kreuz Kreisverband Zittau e.V. Bergwacht, Zittau	17 021,36
47	Wspólnie dla ochrony lasu i klimatu na pograniczu polsko-saksońskim	Fundacja Natura Polska, Żary	Güsa e.V., Görlitz	26 155,93
48	Tradycje świąteczne na pograniczu polsko-niemieckim	Gmina Przewóz	Gemeinde Krauschwitz	6 387,67
49	Przygotowanie studium koncepcyjnego w celu opracowania koncepcji sąsiedztwa dla dostaw ciepła w oparciu o źródła odnawialne	Stadt Bad Muskau	Gmina Łęknica	27 486,14
50	22. Gwiazdzisty Rajd Rowerowy – Rowerem ku Krainie Turisede	Entwicklungsgesellschaft Niederschlesische Oberlausitz mbH, Görlitz	Starostwo Powiatowe, Zgorzelec	28 402,96
51	Lato z Telemannem 2025	Gmina Żary o statusie miejskim	Grosse Kreisstadt Weisswasser	25 774,20
52	Polsko-niemieckie spotkania dla dzieci "Bawmy się razem"	Fundacja Kuźnia, Zgorzelec	Kulturverein Rietschen e.V., Rietschen	23 393,82
53	Polsko-niemieckie spotkania dla dzieci "Tradycje wielkanocne na naszym pograniczu"	Fundacja Kuźnia, Zgorzelec	Kulturverein Rietschen e.V., Rietschen	22 540,18
54	Szlak, który połączył. 300 lat słupa pocztowego w Europa-Mieście Zgorzelec-Görlitz	Polski Związek Filatelistów, Okręg Wrocławski, Wrocław	Verein Oberlausitzer Bergleute e. V., Görlitz	15 204,91
razem:			1 010 107,75	

Polsko – Niemiecka Współpraca Młodzieży Jednostka Centralna w Euroregionie Nysa

Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży (PNWM) umożliwia spotkania i współpracę młodych Polaków i Niemców. Dofinansowuje i merytorycznie wspiera polsko-niemieckie projekty. Euroregion Nysa współpracuje z PNWM od 1 stycznia 1996 r. i posiada status jednostki centralnej PNWM (JC PNWM) dla wymiany szkolnej oraz wymiany pozaszkolnej.

JC PNWM w Euroregionie Nysa udziela dofinansowania ze środków PNWM na spotkania młodzieży tak różnorodne w tematyce i formie, jak różnorodne są zainteresowania młodych ludzi – od np. tradycyjnych spotkań integracyjnych przez warsztaty teatralne, zajęcia z edukacji obywatelskiej, czy też ekologiczne lub historyczne, po projekty sportowe.

W 2024 roku dofinansowanych zostało 34 projekty (26 w wymianie szkolnej i 8 w pozaszkolnej) na łączną kwotę 183.782,63 PLN, Euroregion otrzymał dofinansowanie do kosztów administracyjnych jednostki centralnej w wysokości 16.457,43 PLN.

Wymiana szkolna

W 2024 z dofinansowania skorzystało siedem szkół, które zrealizowały łącznie 26 projektów, na łączną kwotę dofinansowania 110.343,83 PLN.

Projekty wymiany szkolnej zrealizowane zostały przez następujące podmioty:

Lp.	Nazwa podmiotu	Liczba projektów	Łączne dofinansowanie w PLN
1.	DPFA Europrymus sp. z o.o. (projekty dla przedszkolaków)	12	27.328,26
2.	Szkoła Podstawowa nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi w Zgorzelcu	7	6.952,57
3.	Liceum Ogólnokształcące w Kamiennej Górze	2	25.972,00
4.	Szkoła Podstawowa w Mysłakowicach	2	14.383,00
5.	I Liceum Ogólnokształcące w Jeleniej Górze	1	23.360,00
6.	Zespół Szkół Technicznych i Licealnych w Piechowicach	1	9.852,00
7.	Szkoła Podstawowa nr w Bogatyni	1	2.496,00

Wymiana pozaszkolna

W roku 2024 z dofinansowania skorzystały 4 podmioty, które zrealizowały łącznie 8 projektów na łączną kwotę dofinansowania 73.229,28 PLN.

Projekty wymiany pozaszkolnej zrealizowane przez następujące podmioty:

Lp.	Nazwa podmiotu	Liczba projektów	łącznie dofinansowanie w PLN
1.	DPFA Europrymus sp. z o.o. (projekty dla przedszkolaków)	5	6.606,48
2.	Centrum Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Wojcieszowie	1	51.750,00
3.	Polsko-Niemieckie Towarzystwo Kulturalno-Oświatowe „Wihajster” w Jeleniej Górze	1	13.200,00
7.	Liceum Ogólnokształcące Cogito z Oddziałami Dwujęzycznymi w Zgorzelcu	1	1.672,80

Podmiotom realizującym wymianę udzielane były konsultacje dostosowane do indywidualnych potrzeb organizatorów. Znaczna ich część dotyczyła technicznych kwestii składania wniosku i rozliczania dofinansowania (w systemie Oase poprzez stronę internetową www.pnwm.org) oraz indywidualnych instrukcji dotyczących aplikowania i rozliczania dofinansowania. Ponadto udzielane było również wsparcie merytoryczne odpowiednio do przypadku, czy też problemu. Do organizatorów polsko-niemieckiej wymiany młodzieży kierowana też była bieżąca oferta projektów specjalistycznych, kursów czy szkoleń organizowanych bezpośrednio przez PNWM w Warszawie.

Fundusz Małych Projektów Turów

Fundusz Małych Projektów Turów został utworzony na podstawie art. 9 *Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Czeskiej o współpracy w zakresie odnoszenia się do skutków na terytorium Republiki Czeskiej wynikających z eksploatacji kopalni odkrywkowej węgla brunatnego Turów w Rzeczypospolitej Polskiej.*

Dofinansowane mogą być gł. projekty zw. z bioróżnorodnością, zasobami wodnymi, etc.

Po stronie polskiej kwalifikowalnymi wnioskodawcami są Jednostki Samorządu Terytorialnego:

- Gmina Bogatynia,
- Gmina Zgorzelec,
- Gmina Sulików,
- Gmina Miejska Zawidów

i jednostki organizacyjne tych gmin.

Trzeci nabór wniosków FMP Turów został ogłoszony 12.01.2024 r. Termin przyjmowania wniosków o dofinansowanie upłynął 30.06.2024 r. Po ogłoszeniu naboru przeprowadzono konsultacje dla nowych projektów aplikujących o dofinansowanie z FMP Turów. Jednocześnie odbyły się konsultacje dla wnioskodawców, którzy do tej pory nie złożyli jeszcze żadnego wniosku o dofinansowanie i nie przygotowywali żadnego projektu do FMP Turów. Tym wnioskodawcom zaprezentowano FMP Turów i przedstawiono możliwości wsparcia finansowego projektów.

W ogłoszonym trzecim naborze wniosków złożono łącznie 10 projektów. Trzy projekty złożono ze strony polskiej. Siedem projektów było ze strony czeskiej. Kontrolę wymogów formalnych i kwalifikowalności przeprowadził Sekretariat Funduszu Małych Projektów Turów (Euroregion Nysa w Jeleniej Górze w przypadku polskich projektów i Euroregion Nisa w Libercu w przypadku czeskich projektów). Wszystkie projekty spełniły warunki kontroli wymogów formalnych i kwalifikowalności. Projekty te zostały przesłane członkom Komisji Oceniającej FMP Turów do oceny punktowej. Dla każdego projektu obliczono średnią arytmetyczną ze wszystkich ocen punktowych.

Szóste posiedzenie Komisji Oceniającej Funduszu Małych Projektów Turów odbyło się 11 grudnia 2024 roku w trybie online. Spośród 10 złożonych projektów Komisja Oceniająca zatwierdziła 7 projektów na łączną kwotę 324.024,74 EUR. Trzy projekty złożone po stronie czeskiej nie zostały zatwierdzone. Były to trzy projekty dotyczące budowy utwardzonych parkingów z przepuszczalną nawierzchnią.

Tabela nr 1: Lista projektów zatwierdzonych w 3. naborze FMP Turów

	Nazwa projektu	Wnioskodawca	Całkowite wydatki projektu	Całkowite wydatki kwalifikowalne	Zatwierdzona kwota dofinansowania
1	/ Zagospodarowanie terenu w celu zatrzymania wody w krajobrazie – ulica Turpišova	Město Chrastava	4 517,60 EUR	4 517,60 EUR	3 614,08 EUR
2	Zagospodarowanie terenu w celu zatrzymania wody w krajobrazie - Muzeum Stražackie	Město Chrastava	23 782,36 EUR	23 782,36 EUR	19 025,88 EUR
3	Hrádek nad Nisou - Rewitalizacja alejek	Město Hrádek nad Nisou	118 985,02 EUR	118 985,02 EUR	95 188,02 EUR
4	Przyszkolny ogród retencyjny w Działoszynie	Gmina Bogatynia	64 474,58 EUR	64 474,58 EUR	51 579,66 EUR
5	Hrádek nad Nisou, Kristýna Północna ścieżka rowerowa - etap I	Město Hrádek nad Nisou	193 208,00 EUR	100 601,96 EUR	80 481,57 EUR
6	Zagospodarowanie terenu w Radzimowie obejmującego utworzenie ekostabilizacyjnych elementów w krajobrazie	Gmina Sulików	20 310,62 EUR	20 310,62 EUR	16 248,50 EUR
7	Remont utwardzonego terenu parkingu wraz z drogą dojazdową - ul. Żołnierzy Niezłomnych w Bogatyni w celu utworzenia miejsca przepuszczającego wodę	Gmina Bogatynia	72 358,78 EUR	72 358,78 EUR	57 887,03 EUR
	łącznie		497 636,97 EUR	405 030,92 EUR	324 024,74 EUR

Projekt FMP Turów: Zagospodarowanie terenu w Sulikowie obejmującego utworzenie ekostabilizacyjnych elementów w krajobrazie z zastosowaniem autochtonicznych gatunków roślin; fot: Gmina Sulików

12. Wybrane działania własne – wydarzenia

Nagroda Euroregionu Nysa-Nisa-Nysa 2024

5 września 2024 r. na Zamku Grabstein w Czechach odbyła się uroczystość wręczenia Nagród Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa za rok 2024. Prezydenci Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa: Starosta Powiatowy Dr. Stephan Meyer, Hejtman Kraju Libereckého Martin Půta i Prezydent Miasta Jeleniej Góry Jerzy Łuźniak – wręczyli nagrodę instytucjom za wzorową współpracę transgraniczną oraz nagrodę za osobowość, za zaangażowanie i pozytywny wpływ na Euroregion.

Nagrodę Euroregionu za wzorową współpracę transgraniczną otrzymali otrzymali partnerzy:

- Muzeum Ceramiki w Bolesławcu i Muzeum Karkonoskie w Vrchlabí
- Freunde und Förderer der Sorbischen Grund- und Oberschule e.V. i Łużyckie Towarzystwo Górskie Radvanec
- Związek Gmin Sever i Stadtverwaltung Hohnstein

W kategorii „Osobowość za zaangażowanie w działania na rzecz Euroregionu” nagrodę otrzymał in memoriam Josef Horinka, wieloletni Burmistrz Hradka n. Nisou.

Ponadto, Akademickie Centrum Koordynacyjne ERN w kategorii „młodych naukowców” nagrodziło Lisę Junge z Internationales Hochschulinstitut (IHI) Zittau.

Nagroda 2024 - Zamek Grabštejn. Prezydent Půta przekazuje „pałeczkę sztafetową” organizacji Nagrody Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa w 2025 roku Prezydentowi Jerzemu Łuźniakowi

Projekt własny pn.: „Wymiana doświadczeń samorządów Euroregionu Nysa w najważniejszych zagadnieniach dotyczących ochrony środowiska i kwestii społecznych”.

W okresie od 1 kwietnia do 31 października 2024 r. Euroregion Nysa zrealizował własny, ww. mikroprojekt w ramach Interreg 2021-2027 Czechy-Polska.

Celem projektu było pogłębianie relacji transgranicznych pomiędzy polskimi i czeskimi instytucjami. Zrealizowano 2 jednodniowe wyjazdy studyjne do Czech i 2 jednodniowe seminaria w Polsce, w których udział wzięło łącznie 109 osób (88 PL i 21 CZ) – gł. przedstawicieli samorządów lokalnych z obu stron granicy. W ramach każdego z 4 działań:

- wyjazdu studyjnego do Czech 10.06. - sprawy społeczne (29 PL i 6 CZ)
- wyjazdu studyjnego do Czech 17.06. - ochrona środowiska i zadania komunalne (30 PL i 8 CZ)
- seminarium w Polsce 17.10. - sprawy społeczne bez udziału strony czeskiej.
- seminarium w Polsce 22.10. - ochrona środowiska i zadania komunalne (29 PL i 7 CZ).

zapewniono uczestnikom transport, posiłki oraz tłumaczenia.

Dla polskich uczestników wyjazdów studyjnych cenne okazały się doświadczenia strony czeskiej w zakresie polityki mieszkaniowej i polityki społecznej, w tym problemów migracyjnych. Poznano funkcjonowanie wojewódzkiego centrum migracyjnego oraz domu pomocy społecznej. Szczególne wrażenie zrobiła wizyta w spalarni odpadów w Libercu. Seminaria w Polsce w dużej części zdominowała tematyka powodziowa. Na seminariach po stronie polskiej poruszano kwestie społeczne oraz związane z gospodarką odpadami – zorganizowano m.in. wizytę w zakładzie utylizacji odpadów w Kostrzycy. Uczestnicy zadeklarowali kontynuację współpracy i wymiany doświadczeń.

XIX Konkurs dla Dzieci i Młodzieży "Uczę się bezpiecznie żyć"

Geneza Konkursu sięga roku 2004, a wywodzi się on z wieloletnich tradycji działań na rzecz edukacji dla szeroko pojętego bezpieczeństwa. W sumie na przestrzeni 19 lat Konkurs objął swym zasięgiem ponad 550 tys. dzieci.

W roku 2024 za cel główny zostało uznane „*Podnoszenie poziomu świadomości kultury bezpieczeństwa ekologicznego w warunkach zrównoważonego rozwoju*”. Edycja Konkursu w roku 2024 otrzymała Honorowy Patronat Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.

W roku 2024 nie przeprowadzono zwyczajowych czterech półfinałów będących eliminacjami do Finału. Odbył się jeden Finał Dolnośląski - po raz pierwszy w Jeleniej Górze, w Szkole Podstawowej nr 10.

Wcześniejsze eliminacje przeprowadzono na podstawie analizy i oceny zawartości zgłoszeń przekazanych przez 143 placówki szkolne / przedszkolne z regionu, w tym:

Kat 0 – 23 zgłoszenia,

Kat. I-III – 30 zgłoszeń,

Kat. IV-VI – 43 zgłoszenia,

Kat. VII – VIII – 47 zgłoszeń.

Zgłoszenia napłynęły z 38 gmin i miast, w tym z 17 z obszaru Euroregionu Nysa. W etapach szkolnych łącznie wzięło udział 16.115 uczestników.

Placówki szkolne w zgłoszeniach opisywały m.in. w jaki sposób przeprowadzono wytypowanie reprezentantów na Konkurs. Bardzo często zgłoszenia zawierały opisy całokształtu działalności placówki w zakresie edukacji dot. szeroko pojętego bezpieczeństwa. Opisy te dokumentują zjawisko ogromnej aktywności placówek w oparciu o własne często autorskie programy oraz współpracę z wieloma instytucjami.

Na bazie analizy ww. zgłoszeń zakwalifikowano do finału 70 placówek /176 osób.

Placówki oświatowe delegowały z etapu szkolnego:

- jedną trzyosobową drużynę,

- jednego reprezentanta z klas VII – VIII startującego w konkursie indywidualnie.

Ostatecznie w ścisłym finale uczestniczyło: 17 drużyn w kategorii dzieci realizujące roczne przygotowanie przedszkolne, 17drużyn w kategorii klasy „I-III” , 19 drużyn w kategorii klasy „IV – VI” i 17 uczestników w kategorii klasy „VII – VIII”.

Główny elementem finału były praktyczne konkursy dla dzieci i młodzieży, których zadaniem było sprawdzenie wiedzy i umiejętności w oparciu o wrażliwość środowiskową, czyli świadome (adekwatnie do wieku) postępowanie w różnych sytuacjach ze zrozumieniem sygnałów wewnętrznych człowieka i z jego otoczenia (środowisko, inni ludzie itd.).

Źródła finansowania edycji 2024 r.: Euroregion Nysa – 42.234 zł. oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu – 30.000 zł.

Finał Konkursu „Uczę się bezpiecznie żyć” 2024; Laureaci kategorii kat I-III

Euroregion Nysa

58-500 Jelenia Góra
ul. 1-go Maja 57
tel./fax (+48) 75 7676470
www.euroregion-nysa.pl

Opr.: T.Kot, I.Łuszczyszyn, Z.Kulik, M.Gałęski, T. Śliwa,